

ประโยคจริยะมีลักษณะเป็นประโยคคำสั่ง

ทฤษฎีจริยศาสตร์ของแฮร์ เป็นทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ที่ทฤษฎีหนึ่ง คือเป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์ถึงความหมายของศัพท์หรือข้อความจริยะที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป ว่ามีความหมายหน้าที่หลัก และวิธีการที่ใช้เป็นอย่างไร ดังนั้นลักษณะของทฤษฎีนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ภาษาและวิธีการดำเนินการคิดในทางจริยศาสตร์ตามที่ใช้กันอยู่จริง ๆ โดยทั่วไป ดังนั้นคำตอบที่ออกมาจากการศึกษาทฤษฎีนี้จึงออกมาในรูปลักษณะของรูปแบบของการดำเนินการคิดในทางจริยศาสตร์¹ (Formal Ethics) ไม่ใช่เป็นการตีค่าของสิ่งที่ดีที่สุด หรือวิธีดีทางการให้เข้าถึงสิ่งที่ดีที่สุดในแบบจริยศาสตร์เชิงตีค่า² (Substantial Ethics) แต่อย่างใด ความคิดที่เป็นพื้นฐานของทฤษฎีนี้คล้ายกับของทฤษฎีอารมณ์นิยม (Emotivism) ซึ่งเป็น

¹จริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ คือทฤษฎีจริยศาสตร์ที่มุ่งศึกษาถึงลักษณะของภาษาจริยะที่ใช้กันอยู่ว่ามีหน้าที่และความหมายเป็นอย่างไร การดำเนินการคิดในทางจริยศาสตร์เป็นไปอย่างไรต้องใช้เหตุผลและความสมเหตุสมผลหรือไม่ (เช่นระบบจริยศาสตร์ของแฮร์ที่เรากำลังจะศึกษากันต่อไปในงานเขียนครั้งนี้) ดังนั้นคำตอบของทฤษฎีจริยศาสตร์ในลักษณะนี้จึงไม่คำนึงถึง "ค่า" ในทางจริยะว่าเป็นอย่างไร แต่เน้นหนักอยู่ที่ว่า "รูปแบบ" ของการดำเนินการคิดว่าการใช้ภาษาจริยะเป็นไปอย่างไร เท่านั้น.

²จริยศาสตร์เชิงตีค่า คือทฤษฎีจริยศาสตร์ใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการค้นหาสิ่งที่ดีที่สุด และวิธีดีทางการเข้าถึงสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ เช่น ระบบจริยศาสตร์ของประโยชน์นิยมคือเบนซัม และมิลล์ เป็นต้น ดังนั้นทฤษฎีจริยศาสตร์ในลักษณะนี้จึงมีเนื้อหาหรือคำตอบที่เป็นค่าที่แน่นอน หรือเป็นค่าอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป เช่น ค่าในทางจริยศาสตร์ในการตัดสินใจการกระทำของมนุษย์คือ ความสุข ความพอใจ เป็นต้น

จริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์เหมือนกันคือ คิวว่าศัพท์และข้อความจริยะที่บ่งถึงเรื่องคุณค่า (Evaluative) เป็นคนละชนิดกับศัพท์หรือข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริง (Descriptive) ภาษาจริยะจึงไม่ได้มีหน้าที่หลักในการบรรยายข้อเท็จจริง แต่มีหน้าที่หลักในการวางแนวทางให้กับการกระทำของมนุษย์ คือใช้เพื่อกำหนดหรือแนะนำว่าเราควรกระทำอย่างไรดี เมื่อเกิดปัญหาว่า "จะทำอย่างไร" ขึ้น ดังนั้นภาษาจริยะจึงมีลักษณะเหมือนกับประโยคคำสั่ง เพราะในการตอบปัญหาว่า "จะทำอย่างไร" หรือ "ควรทำอย่างไรดี" นั้น คำตอบที่ออกมาต้องมีลักษณะเป็นคำแนะนำหรือคำสั่ง เช่น "จงทำ ก" หรือ "ควรทำ ก" เป็นต้น และในการอ้างเหตุผลของการกระทำก็ต้องดำเนินตามหลักตรรกวิทยาที่ถูกต้องด้วย เนื่องจากการที่ทฤษฎีนี้ถือว่าหน้าที่หลักของภาษาจริยะใช้สำหรับกำหนดหรือแนะนำการกระทำของมนุษย์ จึงได้ชื่อว่าทฤษฎี "บัญญัตินิยม" (Prescriptivism) ซึ่งมาจากศัพท์ว่า บัญญัติ (Prescribe) อันหมายถึง การสั่ง หรือการบัญญัตินั่นเอง

การอธิบายความหมายของภาษาจริยะของทฤษฎีที่มีมากอนหน้านั้น

ก่อนหน้าที่ แอร์ จะได้คิดทฤษฎีจริยะเชิงวิเคราะห์เรื่องภาษาจริยะของเขาออกมา นั้น ได้มีการอธิบายถึงความหมายและหน้าที่ของศัพท์และข้อความจริยะในรูปต่าง ๆ 3 ทฤษฎีด้วยกัน คือ

1. ทฤษฎีธรรมชาตินิยม (Naturalism) ทฤษฎีนี้มีทัศนะว่า เราสามารถที่จะนิยามคำหรือข้อความทางจริยะได้ โดยสิ่งที่นำมาเป็นตัวนิยามนี้เป็นคำหรือข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริง หรือปรากฏการณ์ที่มีอยู่ในโลกของธรรมชาติ เช่น นิยาม "ดี" ซึ่งเป็นศัพท์ทางจริยะก็คือ "สิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข" เป็นต้น ข้อความที่เอมานิยามนี้เป็นข้อความที่ไม่ใช่ข้อความทางจริยะ แต่เป็นข้อความเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับเรื่องของความสุขอันเป็นปรากฏการณ์เรื่องทางธรรมชาติ ดังนั้นทัศนะนี้จึงถือว่า ข้อความทางจริยะก็คือข้อความบรรยายข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งนั่นเอง ซึ่งพูดได้อีกอย่างว่า เป็นการเอาเรื่องของคุณค่า หรือจริยะไปเท่ากับข้อเท็จจริง

2. ทฤษฎีอรรถชาตินิยม (Non-Naturalism) ทฤษฎีนี้มีทัศนะว่า ศัพท์หรือข้อความทางจริยะมีอธิบายบรรยายหรือนิยามได้ด้วยข้อความเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับสิ่งในธรรมชาติอันรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสของมนุษย์ ค่าทางจริยะไม่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทางธรรมชาติ "ดี" กับการ "ก่อให้เกิดความสุข" เป็นคนละสิ่งกัน ไม่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน สิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีแล้ว ไม่ว่าจะก่อให้เกิดความสุขหรือไม่ ก็ยังเรียกว่าเป็นสิ่งที่ดีอยู่ สำหรับทฤษฎีนี้แล้ว ศัพท์หรือข้อความจริยะใช้เรียกคุณสมบัติหรือลักษณะอย่างหนึ่งที่อยู่นอกขอบเขตของประสาทสัมผัสออกไป คืออยู่นอกธรรมชาติออกไป คุณสมบัติที่เราไม่สามารถนิยามได้ด้วยคำอื่นที่มีใจความเอง เพราะมันเป็นคุณสมบัติเชิงเดี่ยว เหมือนคุณสมบัติเชิงเดี่ยวอื่น ๆ ทางธรรมชาติ เช่น หวาน เหลือง ร้อน เป็นต้น ผิดกันแต่ว่า คุณสมบัติเชิงเดี่ยวทางจริยะนี้อยู่นอกเหนือประสบการณ์ทางธรรมชาติออกไป การจะรู้ได้ต้องใช้วิธีการอย่างเดี๋ยวกคือการ "หยั่งเห็น" ด้วยตัวเอง โดยไม่มีการผ่านตัวกลางใด ๆ ทั้งสิ้น คือ โดยการใช้อัจฉลิกญาณ (Intuition) นั่นเอง

3. ทฤษฎีอารมณ์นิยม (Emotivism) มีความเห็นว่า ศัพท์หรือข้อความจริยะมิได้ใช่ของหรือบรรยายข้อเท็จจริงหรือคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ว่าจะ เป็นคุณสมบัติทางธรรมชาติแบบของทฤษฎีอรรถชาตินิยม หรือคุณสมบัติเหนือธรรมชาติแบบของทฤษฎีอรรถชาตินิยมก็ตาม แต่ศัพท์หรือข้อความจริยะมีหน้าที่หลักอยู่ที่การ แสดงอารมณ์ความรู้สึก หรือทัศนคติที่เรามีต่อสิ่งนั้น เช่น ศัพท์ทางจริยะพวก ดี ควร ถูก ใช้สำหรับแสดงความรู้สึกของผู้พูดว่าเห็นด้วย หรือชอบสิ่งนั้น ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ใช้ศัพท์พวก เลว ผิด เป็นต้น โดยที่คำจริยะเหล่านี้มิได้เป็นคำที่ใช้แทนสิ่งใดเลย นอกจากแสดงความรู้สึกของผู้พูดทั้งสิ้น และนอกจากใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดแล้ว ยังใช้กระตุ้นให้ผู้ฟังมีความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้พูด และสามารถชักจูงให้ผู้ฟังทำบางอย่างที่ผู้พูดประสงค์ด้วย เช่น เมื่อผู้พูดว่า "การให้ทานเป็นสิ่งที่ดี" เท่ากับพูดว่า "การให้ทาน" โดยเพิ่มความรู้สึกของผู้พูดว่าเห็นด้วย หรือชอบการให้ทาน ซึ่งในการพูดแบบนี้มีผลทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเห็นชอบ และกระทำตามด้วย

ภาษาจริยะกับการยกย่อง

ทฤษฎีจริยศาสตร์ของแอร์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความหมายและหน้าที่ของภาษาจริยะ

เป็นผลมาจากปฏิกริยาที่มีต่อทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ทั้ง 3 ทฤษฎีเหล่านั้น คือ แสร์
 มีความเห็นคล้ายกับอารมณนิยมในการปฏิเสธการอธิบายหน้าที่ของภาษาจริยะของทฤษฎี
 ธรรมชาตินิยม และธรรมชาตินิยมว่า ทั้ง 2 ทฤษฎีนั้นอธิบายความหมายและหน้าที่ของภาษา
 จริยะไม่ถูกต้องตรงตามความหมายที่เราใช้กันอยู่จริง ๆ กล่าวคือ สำหรับทฤษฎีธรรมชาติ
 นิยมนั้น แสร์คิดว่าต้องปฏิเสธ เพราะทำให้เราเกิดข้อจำกัดในการสื่อความหมายทางจริยะ
 เพราะทฤษฎีนี้ถือว่า ศัพท์หรือข้อความจริยะสามารถนิยามหรือแทนได้ด้วยศัพท์ที่มีความหมาย
 เชิงบรรยายข้อเท็จจริงในทางธรรมชาติ แสร์ค้านทฤษฎีนี้โดยให้เหตุผลว่า ถ้าหากเราไป
 นิยามศัพท์หรือข้อความจริยะด้วยศัพท์หรือข้อความเชิงบรรยายที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ทาง
 ธรรมชาติแล้ว จะทำให้เราไม่สามารถใช้ศัพท์หรือข้อความเหล่านั้นในโอกาสและวัตถุ
 ประสงค์หลักที่เราใช้อยู่จริง ๆ ตามหน้าที่ของมันได้ในภาษา ทั้งนี้ เนื่องจากตามความ
 เป็นจริงแล้ว เวลาเราใช้ศัพท์หรือข้อความจริยะใด ๆ นั้น จุดประสงค์หลักของเรามิได้ใช้
 มันเพียงเพื่อ บรรยายลักษณะหรือข้อเท็จจริง บางอย่างของสิ่งนั้นเท่านั้น เช่น เมื่อเราพูด
 ว่า "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ดี" ถ้าหากจะอธิบายประโยคนี้ตามความคิดของธรรมชาตินิยม
 แล้ว "ดี" ในที่นี้เราสามารถนิยามหรือ "แทน" ได้อย่างมีความหมายเท่ากับด้วยศัพท์เชิง
 บรรยายถึงคุณสมบัติในทางธรรมชาติ เช่น "หวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" และดังนั้น
 ตามทฤษฎีธรรมชาตินิยมนี้ ประโยคที่ว่า "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ดี" จึงมีความหมายเท่ากับ
 ทุกอย่างกับประโยค "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่หวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" ซึ่งแสร์คิด
 ว่าการอธิบายตามแบบของธรรมชาตินิยมนี้ไม่ตรงกับหน้าที่และความหมายจริง ๆ ของศัพท์
 จริยะ ตามที่เราต้องการจะหมายถึงในภาษาของเรา ทั้งนี้ เพราะสมมุติเมื่อเราต้องพูด
 ว่า "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ดี" เพราะมันหวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" นั้น เราไม่
 ได้ต้องการจะหมายความว่า "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ หวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ"
 เพราะมันหวาน กรอบ แดง ใหญ่... ฯลฯ" เท่านั้น แต่แสร์ว่าจริง ๆ แล้วเวลาเรา
 ใช้ศัพท์จริยะ เราใช้มันในความหมายที่มากกว่านี้อีก ซึ่งถ้าหากจะไปใช้ตามความหมาย
 ของทฤษฎีธรรมชาตินิยมนี้แล้ว ย่อมจะทำให้เราไม่สามารถใช้ศัพท์จริยะในความหมายเต็ม
 ตามความต้องการที่เราใช้อยู่ในการพูดกันจริง ๆ ได้ ดังนั้นแสร์จึงไม่เห็นด้วยกับการ
 อธิบายศัพท์จริยะในรูปของทฤษฎีธรรมชาตินิยม

สำหรับทฤษฎีอรรถศาสตร์นิยามนั้น แอร์ไม่เห็นด้วยเพราะถ้าอรรถศาสตร์นิยามใช้ศัพท์
 จริยะเช่น "ดี" ควร ไปแทนคุณสมบัติของสิ่งหรือการกระทำใด ๆ ที่แม้คุณสมบัตินั้นเป็น
 คุณสมบัติเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถใช้ศัพท์อื่นใด นอกจากศัพท์จริยะนี้ไปเรียกหรือแทนได้
 ก็ตาม ศัพท์จริยะนั้นก็คงใช้ในความหมายหลักของการบรรยายด้วย คือ ใช้อธิบายถึง
 คุณสมบัติหรือลักษณะที่อยู่เหนือธรรมชาติของสิ่งนั้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเหมือนทฤษฎีอรรถศาสตร์
 นิยามในแง่ที่ไม่สามารถใช้ศัพท์จริยะในความหมายตรงตามที่เรารู้กันอยู่จริง ๆ ได้

แต่สำหรับแอร์ ศัพท์หรือข้อความจริยะไม่ได้มีหน้าที่หลักอยู่ที่การบรรยายข้อ
 เท็จจริง (Facts) ประโยค 1. "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ดี เพราะมันหวาน กรอบ แดง
 ใหญ่ ฯลฯ" มีความหมายที่ต่างจากประโยค 2. "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่หวาน กรอบ แดง
 ใหญ่ ฯลฯ เพราะมันหวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" ตรงที่ในประโยค 1. นั้น เป็นการ
 ใช้ศัพท์จริยะคือ "ดี" ในความหมายอื่นอีกนอกเหนือไปจากการบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของ
 สิ่ง ๆ นั้น นั่นก็คือเราต้องการที่จะ "ยกย่อง" (Commend) มัน¹ และในการยกย่องสิ่งใด
 นั้น ภาษาที่จะใช้แสดงออกมาก็ต้องเป็นภาษาที่ใช้ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ คือต้องมีความหมาย
 ที่มีลักษณะเป็นการยกย่องด้วย

ในการใช้ภาษาจริยะ เช่น "ดี" "ถูก" "ควร" ตามภาษาที่เราใช้กันอยู่ธรรมดา
 นั้น เราใช้เพื่อยกย่องสิ่งใดก็ตาม ในการยกย่องสิ่งใดนั้น เราจะต้องมีลักษณะบางอย่างของ
 สิ่งนั้นอยู่ในใจเราอันเป็นเหตุผลให้เรายกย่องมัน ดังนั้น เมื่อใช้ภาษาจริยะ เช่น "ก
 เป็นสิ่งที่ดี" เราจึงสามารถถามได้ว่า "คืออย่างไร ?" หรือ "ทำไมจึงเรียกมันว่าดี" หรือ
 "มันมีลักษณะอย่างไรที่คุณยกย่องมัน ?" เป็นต้น ในการตอบคำถามเหล่านั้น เราจะต้อง
 ตอบโดยยกลักษณะของสิ่งนั้น ซึ่งเราคิดว่า เพราะมันมีลักษณะเหล่านั้น เราจึงเรียกมันว่าดี

¹Richard M. Hare, The Language of Morals, 2d ed. (London: Oxford University Press, 1970), p. 91. "Value-terms have a special function in language, that of commending, ...".

หรือยกย่องมัน และลักษณะซึ่งนำมาใช้อธิบายนี้ต้องเป็นลักษณะทางธรรมชาติของสิ่งนั้น เช่น เมื่อเวลาเราบอกว่า "รถคันนั้นดี" ผู้ฟังจะสามารถถามได้ว่า "ดีอย่างไร" ในการตอบ ต้องตอบโดยยกลักษณะธรรมชาติของสิ่งนั้นมาอธิบาย เช่น "เพราะมันวิ่งได้เร็ว และมีการทรงตัวดี" เป็นต้น การที่เราบอกถึงลักษณะเชิงบรรยายของรถนี้ไม่ใช่เพื่อยกย่องรถ แต่เราใช้ภาษาจริยะยกย่องมันเนื่องจากมันมีคุณสมบัติเหล่านี้¹ และในการยกย่องสิ่งใดนั้น ภาษาที่จะใช้ก็ต้องเป็นภาษาหรือศัพท์ที่มีความหมายยกย่องด้วย เราจึงจะสามารถสื่อความหมายนี้กันเข้าใจได้ เพราะถ้าหากมีผู้ใช้ศัพท์หรือข้อความอื่นใดที่ไม่ได้ใช้ในความหมายของการยกย่อง เช่น ใช้ศัพท์ในความหมายเชิงบรรยายมาทำหน้าที่นี้แล้ว สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ก็เป็นเพียงการสื่อความหมายเชิงบรรยายเท่านั้น ไม่สามารถจะแสดงความหมายของการยกย่องได้เลย "ศัพท์จริยะไม่สามารถจะใช้จำกัดความในรูปของคำอื่นที่โดยตัวมันแล้วไม่ได้ทำหน้าที่นี้ เพราะถ้าหากทำอย่างนี้แล้ว เท่ากับว่าเราได้แยกเอาวิธีที่จะทำหน้าที่นี้ของมันออกไป"²

การที่ประโยค "ส. เป็นสตรอเบอร์รี่ที่ หวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" เพราะมันหวาน กรอบ แดง ใหญ่ ฯลฯ" นี้ ไม่สามารถสื่อความหมายของการยกย่องที่ผู้พูดมีต่อสตรอเบอร์รี่เนื่องจากมีคุณสมบัติเหล่านั้น ไม่ใช่เป็นเพราะผู้ที่พูดประโยคนี้เลือกคุณสมบัติเชิงบรรยายที่จะมาแทนศัพท์จริยะผิดไป แต่ที่เขาไม่สามารถหมายความได้เท่ากับที่ใช้ศัพท์จริยะ เป็นเพราะเขาเลือกใช้ศัพท์ผิดชนิด หรือผิดหน้าที่ คือไปเอาศัพท์เชิงบรรยายที่ไม่ได้มีความหมายหลักในการยกย่องมาใช้แทนศัพท์ที่ทำหน้าที่หลักในการยกย่อง เพราะฉะนั้นผลที่ออกมาก็คือ เราไม่สามารถยกย่องสิ่งนั้นในการที่มันมีคุณสมบัติต่าง ๆ ได้เลย

¹ Ibid., pp. 130-131.

² Ibid., p. 91. "...they so plainly can not be defined in terms of other words which themselves do not perform this function; for if this is done, we are deprived of a means of performing the function."

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความหมายหรือหน้าที่หลักในการใช้ภาษาจริยะ ตามความคิดของแสรว์ ก็คือไม่ได้ใช้บรรยายข้อเท็จจริง แต่ใช้ในการ ยกย่องสิ่งหรือการกระทำที่เออยิ่งนั่นเอง

จุดประสงค์ของการยกย่อง

ในการยกย่อง (หรือตำหนิ) สิ่งใดนั้น ตามปกติเราจะมีได้ยกย่องสิ่งนั้นขึ้นมาลอย ๆ โดยปราศจากเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ใด ๆ แต่ตัวผู้พูดเองต้องมีเหตุผล หรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเสมอในการยกย่องสิ่งนั้น และผู้ฟังเองก็ย่อมจะเข้าใจได้ว่า ผู้พูดตำหนิหรือจริยะขึ้นมาเพื่อยกย่องสิ่งนั้น เขาจะต้องยกย่องมันด้วยเหตุผลหนึ่งอย่างแน่นอน ในเรื่องเหตุผลของการยกย่องนี้ แสรว์กล่าวว่า เมื่อเราใช้ศัพท์หรือข้อความจริยะในการยกย่องสิ่งใดนั้น จุดประสงค์ก็คือเพื่อจะแนะนำทางเลือก (guide choices) ให้กับผู้ใดคนหนึ่งเสมอ "เมื่อเรายกย่องหรือตำหนิสิ่งใด อย่างน้อยที่สุดในทางอ้อมแล้ว จะต้องเป็นไปเพื่อที่จะแนะนำทางเลือกให้แก่ตัวเอง หรือผู้อื่นไม่ว่าในบัจจุบันหรือในอนาคต"¹

แต่ในการใช้ภาษาจริยะเพื่อยกย่องหรือเพื่อแนะนำทางเลือกให้กับผู้ใดคนหนึ่ง หรือแม้แต่ตัวเองนั้น มิใช่เราจะสามารถใช้ได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ แต่จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับตัวเรา หรือผู้ที่เราคิดว่าเขามีปัญหาและเราจะช่วยแนะนำปัญหานี้ก็คือปัญหาว่า "ฉันจะอย่างไรดี" (what shall I do ?) หรือ "ฉันควรจะทำอะไร" (what ought I to do?) ในสถานการณ์นั้นเท่านั้น

ทางออกที่ผู้หนึ่งจะตัดสินใจเลือกกระทำในสถานการณ์นี้ย่อมมีต่างกันหลายวิธี แต่ส่วนว่าเขาจะเลือกทำวิธีไหนก็ย่อมแล้วแต่การตัดสินใจของผู้หนึ่งเอง และในการเลือกทาง

¹Ibid., p. 127. "When we commend or condemn anything, it is always in order, at least indirectly, to guide choices, our own or other people's, now or in the future.

ออกของการปฏิบัติของเขานั้น ก็เกี่ยวข้องไปถึงหลักจริยธรรม หรือหลักปฏิบัติของเขาด้วย เพราะจริง ๆ แล้วมนุษย์ทุกคนจะคงปฏิบัติในสิ่งที่เขาเห็นว่าดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดเสมอสำหรับตนเอง "เมื่อเขาถูขอเท็จจริงทุกอย่างที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้น และเขาต้องเผชิญกับทางเลือกหรือการตัดสินใจระหว่างการปฏิบัติซึ่งเป็นไปได้หลายทาง ระหว่างคำตอบหลาย ๆ อย่างของปัญหาว่า "ฉันจะทำอย่างไร" นี้แหละที่เขาจะเปิดเผยให้เห็นว่าหลักของการปฏิบัติอะไรที่เขาเชื่ออยู่จริง ๆ"¹

คือเราจะใช้ภาษาจริยะในการแนะนำทางเลือกได้กับเพียงผู้ที่เกิดมีปัญหาว่า "จะทำอย่างไรดี" เท่านั้น

เช่น เมื่อเราพูดว่า "งานแสดงนิทรรศการที่เซาท์แม็ยงค์ดี" นั้นสถานการณ์และจุดประสงค์ของเราที่พูดประโยคนี้อีกคือ พูดกับคนใดคนหนึ่งที่กำลังมีปัญหาอยู่ หรือเราคิดว่าเขามีปัญหาอยู่ว่าจะไปชมนิทรรศการที่เซาท์แม็ยงค์หรือไม่ หรือถ้าเขากำลังไปเซาท์แม็ยงค์อยู่แล้ว ก็ต้องมีปัญหาอยู่ว่าจะชมงานนิทรรศการหรือไม่

แต่จริง ๆ แล้วการแนะนำทางให้เลือกนี้ไม่จำเป็นต้องใช้กับผู้ที่มีปัญหาชีวิตมากขนาดนี้ก็ได้ แต่ข้อสำคัญคือ เมื่อใช้ศัพท์จริยะในการยกย่องสิ่งใดแล้ว เท่ากับว่าผู้ใช้ได้แนะนำทางเลือกให้กับผู้ฟังเสมอ โดยที่ผู้ฟังนั้นอาจจะยังไม่ได้มีความตั้งใจที่จะทำสิ่งนั้นในอนาคตอันใกล้ก็ได้ แต่จุดประสงค์หลักอยู่ที่การตอบปัญหาเรื่อง "ฉันจะทำอย่างไร"

¹ Ibid., p. 1. "...when, knowing all the relevant facts of a situation, he was faced with choices or decisions between alternative courses of action, between alternative answer to the question what shall I do? that he would reveal in what principles of conduct he really believed."

ประโยคจริยะกับประโยคคำสั่ง

ดังกล่าวไปแล้วว่าประโยคจริยะนั้น หน้าที่หลักของมันคือการชักยอของสิ่งหรือ การกระทำอันใดอันหนึ่ง และจุดประสงค์ของการชักยอนี้ก็คือเพื่อแนะนำทางเลือกให้แก่ผู้ ที่เราคิดว่าเขากำลังมีปัญหา หรือกับตัวเราเอง เมื่อเกิดปัญหาเรื่อง "จะทำอย่างไรดี" เกิดขึ้น เมื่อประโยคจริยะถูกใช้ในการบอกหรือแนะนำทางเลือก ดังนั้น มันจึงต้องมีความ หมายอย่างน้อยที่สุดหนึ่งอย่างเพื่อที่จะทำหน้าที่นี้ได้อย่างถูกต้อง นั่นคือมันจะต้องมีความหมาย เป็นประโยคคำสั่งด้วย ทั้งนี้ เพราะในการตอบปัญหาที่ว่า "จะทำอย่างไรดี" นั้น คำตอบ ที่ออกมาอย่างตรงที่สุดก็คือ การบอกหรือแนะนำให้ทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสมอ เช่น "จงทำ ก." เป็นต้น

เช่นเมื่อเราพูดประโยคจริยะว่า "การกระทำ ก. เป็นการกระทำที่ควรทำ" หรือ "การกระทำ ก. เป็นการกระทำที่ดี" ประโยคนี้เราไม่ได้พูดขึ้นมาอย่างลอย ๆ โดย ไม่มีเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ แต่แสร้งบอกว่าเราพูดประโยคนี้นี้ขึ้นมาเพื่อชักยอของการกระทำ ก นั้น ซึ่งอาจเป็นเพราะมันให้ประโยชน์หรือช่วยเหตุผลอื่น ๆ อะไรก็แล้วแต่ ซึ่งทำให้เราชัก ยอของมัน และวัตถุประสงค์ของการชักยอนี้ก็คือ เพื่อบอกหรือแนะนำแก่ตัวเราเองหรือผู้อื่นว่า ถ้าหากเขาอยู่ในสถานการณ์นั้น และเกิดปัญหาว่าจะทำอย่างไรแล้ว เราขอแนะนำให้เขา ทำ ก โดยการชักยอของเรานั้น ซึ่งการที่เราใช้ประโยคจริยะนี้บอกหรือแนะนำ ผู้อื่นให้ทำ ก. ก็มีความหมายเท่ากับเราพูดว่า "จงทำ ก" นั่นเอง

เรื่องความหมายของประโยคจริยะซึ่งมีลักษณะอย่างหนึ่งที่เป็นประโยคคำสั่งนี้ เป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับแสร้ เพราะจะเป็นตัวกำหนดในการใช้ศัพท์หรือข้อความจริยะ หนึ่ง ๆ นั้น ผู้ใช้ได้ใช้มันในความหมายจริยะหรือไม่ กล่าวคือในการใช้ภาษาจริยะนั้น สิ่ง ที่จะมาเป็นตัวตัดสินว่าผู้ที่ใช้คำจริยะในความหมายแบบจริยะ หรือว่าไปใช้มันในความหมาย แบบบรรยาย ก็คือต้องดูว่าข้อความจริยะที่เขาใช้มัน มันมีความหมายหรือมีลักษณะเป็นประโยค คำสั่งที่ใช้ตอบหรือแนะนำผู้ที่กำลังมีปัญหาในเรื่องจะกระทำอย่างไรดีหรือไม่ ถ้าหากมันมี ลักษณะที่เป็นประโยคคำสั่งก็แสดงว่า เขาใช้มันอย่างจริยะ แต่ถ้ามันไม่มีความหมายใน

ลักษณะเป็นประโยคคำสั่ง แสดงว่าเขาไม่ได้เชื่อมั่นในความหมายแบบจริยะ แต่เชื่อมั่นในความหมายของประโยคแบบบรรยาย ซึ่งไม่ใช่ความหมายหลักของมัน ในเรื่องลักษณะของข้อความจริยะที่ต้องเป็นแบบคำสั่งนี้ แอร์ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า "ข้าพเจ้าขอเสนอว่าการจะทดสอบดูว่าผู้ใดกำลังใช้ประโยค "ฉันควรทำ ก" แบบจริยะหรือไม่ ก็คือให้ดูว่าเขาตระหนักอยู่เสมอหรือไม่ว่า หากเขายอมรับตอบประโยคนั้นแล้ว เขาจะต้องยอมรับตอบประโยคคำสั่งว่า "ให้ฉันทำ ก" ด้วย"¹

คือแอร์ต้องการบอกว่าลักษณะของประโยคจริยะนั้น เนื่องจากมันใช้ในการยกย่อง คือ เพื่อที่จะแนะนำทางให้เลือก ดังนั้นจึงต้องออกมาในความหมายที่เป็นประโยคคำสั่ง เพราะการแนะนำการกระทำก็เท่ากับเป็นการบอกให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป ซึ่งการบอกอย่างนี้มีความหมายเหมือนกับการสั่งหรือการกำหนดให้ทำสิ่ง ๆ นั้นด้วย ดังนั้นจึงพูดได้ว่า ความหมายอย่างหนึ่งของประโยคจริยะสำหรับแอร์แล้ว ก็คือ การกำหนดหรือการบัญญัตินั่นเอง แอร์เรียกความหมายนี้ว่า ความหมายเชิงบัญญัติ (prescriptive meaning) หรือความหมายเชิงจริยะ (evaluative meaning)

การที่ศัพท์หรือข้อความจริยะตามความคิดของแอร์มีความหมายอย่างหนึ่งคือ การบัญญัติซึ่งออกมาในรูปของคำสั่งซึ่งใช้บอกหรือแนะนำการกระทำนี้ จึงทำให้ดูเหมือนกับเป็นความหมายของทฤษฎีอารมณ์นิยมที่เรียกว่าความหมายเชิงอีโมตีฟ ซึ่งเป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำเช่นกัน แต่เป็นการใช้ในความหมายที่เป็นการชักจูงใจให้ผู้ฟังมีการกระทำอย่างหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งสำหรับอารมณ์นิยมนั้น การใช้ข้อความจริยะซึ่งมีลักษณะส่วนหนึ่งเหมือนประโยคคำสั่งนั้นเป็นการพยายามทำให้ผู้ฟังหรือผู้ที่เราพูดควยให้เชื่อหรือให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป แอร์ไม่เห็นด้วยกับการอธิบายความหมายของประโยค

---

¹ Ibid., pp. 168-169. "I propose to say that the test, whether someone is using the judgement 'I ought to do X' as a value judgement or not is, 'Does he or does he not recognize that if he assents to the judgement, he must also assent to the command "Let me do X ?'"

คำสั่งของประโยคจริยะในแบบของอาร์มดนิยมนั้น แอร์บอกว่าในภาษาพุทธธรรมศาแล้ว อาจไม่ผิดอะไร แต่ในทางปรัชญาแล้วถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากที่ต้องแยกกระบวนการของการ บอก (tell) หรือ แนะนำ (advise) คน ๆ หนึ่งให้ทำสิ่งหนึ่ง กับการ ทำให้ (make) คน ๆ หนึ่งทำสิ่งหนึ่ง แอร์อธิบายโดยการยกตัวอย่างในกรณีของการใช้ข้อความหนึ่งบรรยายข้อเท็จจริงแก่คน ๆ หนึ่ง วิธีการนี้เป็นกระบวนการเพื่อบอกว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นวิธีการที่แตกต่างจากการพยายามทำให้ผู้นั้นเชื่อว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เมื่อเราบอกแล้วเขาไม่เชื่อ เราก็อาจจะเริ่มใช้วิธีการอื่นในการชักจูงใจให้เขาเชื่อต่อไป การใช้ข้อความบรรยายข้อเท็จจริงจึงไม่ใช่การชักจูงใจให้คนอื่นเชื่อสิ่งที่เราบอกแต่อย่างใด เพราะนี่เป็นเพียงการบอกเล่าธรรมดาเท่านั้น กระบวนการชักจูงใจเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่เราจะใช้ตามมาถ้าหากเราต้องการให้ผู้นั้นเชื่อตามที่เรากล่าวในกรณีของประโยคคำสั่งก็เช่นเดียวกัน เราบอกให้คน ๆ หนึ่งกระทำอย่างหนึ่ง สิ่งที่เราทำลงไปก็คือเพียงแต่บอกให้เขาทำในสิ่ง ๆ นั้น โดยใช้ประโยคคำสั่งให้เขาทำ ในฐานะที่ผู้ฟังเป็นผู้มีความคิดของตัวเอง เขาอาจจะทำหรือไม่ทำตามที่เราบอกก็ได้ แต่ถ้าเขาไม่ยอมทำตามและถ้าเราต้องการให้เขาทำตาม เราต้องใช้กระบวนการอีกอย่างหนึ่งที่แตกต่างจากการบอกให้เขาทำในตอนแรก คือ การพยายามชักจูง หรือพยายามทำให้เขาทำในสิ่งที่เรากล่าว เช่น เมื่อเราบอกว่า "บิดประตุ" เราไม่พยายามใช้อิทธิพลใด ๆ ทั้งสิ้นมาบังคับ หรือชักจูงให้เขาทำในสิ่งนั้น เราเพียงแต่บอกให้เขาทำอะไรเท่านั้น แต่การพยายามทำให้ผู้ฟังทำตามที่เราบอกนั้นเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่แตกต่างกันไป¹

แอร์เห็นว่า^{การที่}อาร์มดนิยมเข้าใจผิดในเรื่องหน้าที่ของประโยคคำสั่ง^{ของ} ข้อความจริยะเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้าหากข้อความจริยะหรือประโยคคำสั่งมีหน้าที่เพื่อใช้ชักจูงหรือเป็นอิทธิพลบังคับให้ผู้ฟังทำตามที่เราบอกแล้ว เรื่องของจริยธรรมหรือการใช้ภาษาจริยะก็จะเป็นเพียงการพยายามชักจูงใจกันให้ผู้ฟังทำตามที่เราบอกเท่านั้น ซึ่งก็ทำให้

¹ Ibid., pp. 13-14.

เรื่องของจริยธรรมเป็นเหมือนกับการโฆษณาชวนเชื่อที่ใช้วิถีทางต่าง ๆ ชักจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อหรือทำตามเท่านั้น ไม่ต้องมีเหตุผลแต่อย่างใด เพราะการชักจูงใจกันนั้นจะสำเร็จหรือไม่คงตัดสินที่ผลลัพท์ วิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้นั้นดีหรือไม่ดีไม่สำคัญตรงที่เราใช้ชักจูงใจผู้อื่นให้สำเร็จตามต้องการ ก็นับว่าเป็นวิธีการที่ใช้ได้ แสรเห็นว่าการจับศาสตร้ออกมาในแบบของลารมณีนัยนี้แล้ว ก็จะเป็นว่าคนเราไม่ใ้ใช้วิธีการอ้างเหตุผลสนับสนุนเอาทางจริยะแต่อย่างใดเลย เรื่องของจริยะเป็นเพียงเรื่องของการชักจูงใจกันให้เชื่อหรือทำตามเท่านั้น ไม่คงใช้เหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นคำกอมที่แสรยอมรับไม่ได้ เพราะความคิดของแสรในการบอกให้ใครทำอะไรนั้น ความจริงเราไม่ได้พยายามชักจูงเขาเลย เราเพียงแต่บอกเขาให้ทำสิ่ง ๆ นั้นเท่านั้น การใช้ประโยคจริยะในความหมายที่บอกให้ใครทำอะไร กับการใช้ประโยคจริยะ "ทำให้" เขาทำในสิ่งนั้นเป็นคนละเรื่อง เพราะเราเพียงแต่บอกเขาเฉย ๆ เท่านั้น ส่วนเขาจะทำหรือไม่ทำเป็นอีกเรื่องหนึ่ง การใช้ประโยคจริยะนี้ สำหรับแสรสิ่งที่เราหมายถึงอย่างหนึ่งก็บอกให้เขาทำสิ่งนั้น หรือแนะนำให้เขาทำสิ่งนั้นเท่านั้น โดยไม่ได้ชักจูงหรือใช้อิทธิพลใด ๆ ให้เขาทำสิ่งนั้นเลย สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นแค่เพียงการแนะนำหรือชี้ทางเลือกให้เขาเท่านั้น เราเพียงแต่คิดว่าเขากำลังเกิดปัญหาวา "ฉันควรทำอย่างไร" และเขากำลังใช้เหตุผลตอบปัญหานี้เอง และการที่เราใช้ประโยคจริยะไปก็เพื่อช่วยตอบปัญหานี้แก่เขาเท่านั้น¹ และเนื่องจากประโยคจริยะซึ่งใช้แนะนำทางให้แก่มุมนี้ปัญหาเลือกมีลักษณะออกมาในรูปของประโยคที่เป็นการบอกหรือสั่งให้ทำอย่างนั้น ๆ ดังนั้น ถ้าหากเขาผู้นั้นยอมรับในประโยคจริยะนั้นแล้ว เขาก็จะต้องยอมรับในประโยคคำสั่งหรือบอกให้ทำสิ่งนั้น ๆ ด้วย ซึ่งกรณีเช่นนี้ก็เท่ากับว่า ประโยคจริยะเป็นหรือมีความหมายเป็นประโยคคำสั่งนั่นเอง

... เพราะคำว่า จริยะเช่นนี้ (ควร, ถูก) ที่ใ้ถูกยกมานั้น มีหน้าที่เฉพาะของมันคือ การยกย่อง (Commend) หรือพูดอีกอย่างว่าใช้แนะนำทางเลือกหรือการกระทำ และลักษณะเฉพาะของมันนี้แหละที่ขัดขวางการวิเคราะห์ใด ๆ ก็ตามที่ใช้มันอยู่ในรูปของคำที่มุ่งขอเท็จจริงเท่านั้น แต่ในการแนะนำทางเลือกหรือการกระทำนั้น ประโยคจริยะนั้น

¹Ibid.

มีลักษณะที่ถ้าใครก็ตามยอมตาม (assent) มันแล้ว เขาจะต้องยอมตามประโยค คำสั่ง (imperative sentence) ที่เกิดมาจากประโยคนั้นด้วย พูดอีกอย่างหนึ่ง ใกว่า ถ้าดูนั้นไม่ยอมตามประโยคคำสั่งนั้น ก็เป็นหลักฐานมันคงว่า เขาไม่ยอมตามประโยคกริยะในความหมายแบบกริยะ แม้เขาจะยอมตามมันในความหมายอื่นก็ตาม นี่เป็นเรื่องจริงของการนิยามกับกริยะของชายเงา แต่การพูดอย่างนี้ก็เท่ากับพูดว่า ถ้าเขา ยอมรับว่าเขายอมตามขอประโยคกริยะ แต่ไม่ยอมตามขอประโยคคำสั่ง เขาก็คงจะ เขาใจไม่ถูกต้องขอประโยคกริยะนั้น โดยใจมันอย่างไม่ใช่ประโยคกริยะ แม้จะตั้ง ใจพูดใหม่นั้นเป็นประโยคกริยะก็ตาม ดังนั้นจึงชัดเจนแล้วว่าเราจะสามารถพูดใกว่า ประโยคกริยะมีความหมายเป็นประโยคคำสั่ง เพราะการพูดว่าประโยคหนึ่งมีความ หมายเป็นประโยคหนึ่ง ก็คือการพูดว่าคุณไม่สามารถยอมตามประโยคแรกแต่ไม่ยอมตาม ประโยคที่สอง ถ้าคุณไม่เข้าใจประโยคใ้ประโยคหนึ่งผิด และที่ว่าไม่สามารถมี เป็นการ "ไม่สามารถ ทางตรรกะ" ก็คือถ้าใครยอมตามประโยคแรกแต่ไม่ยอมตาม ประโยคที่สอง นี่ก็เป็นหลักฐานที่ชัดเจนที่จะพูดว่าเขาคงจะเข้าใจประโยคใ้ประโยค หนึ่งผิดแน่ ดังนั้นการพูดว่าประโยคกริยะแนะนำการกระทำ และการพูดว่ามันมี ความหมายเป็นประโยคคำสั่ง จึงเป็นการพูดถึงสิ่งเดียวกัน¹

นี่คือหลักความกิดส่วนรวมทั้งหมดของแอร์โธเวื่อง ประโยคกริยะเป็นประโยค ที่มีความหมาย (entails) เป็นประโยคคำสั่ง

แต่อย่างไรก็ตามประโยคคำสั่งซึ่งเกิดจากประโยคกริยะของแอร์ นี้ก็ต่างจาก ประโยคคำสั่งธรรมดา ซึ่งเป็นคำสั่งใหญ่หนึ่งผู้ใดทำอะไรลงไปอย่างหนึ่ง เพราะประโยค คำสั่งแบบธรรมดาที่เราสามารถจะตั้งใคร เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องดูว่าเขาจะมีปัญหาเรื่อง "จะอย่างไร" หรือไม่ เนื่องจากเป็นความต้องการของเราหรือผู้ซึ่งเองที่ต้องการจะ ให้อีกคนหนึ่งทำบางสิ่งบางอย่างลงไป แต่สำหรับประโยคกริยะตามความเห็นของแอร์

¹Ibid., pp. 171 - 172.

แล้วเป็นการตอบปัญหาว่า ในสถานการณ์แบบนั้น ๆ จะทำอะไร ซึ่งเมื่อบอกหรือตั้งลงไปว่า "จงทำสิ่งนั้น" แล้ว ย่อมต้องหมายความว่า หากใครก็ตามและเมื่อใดก็ตามหากยังถือประโยชน์จริยะนั้นอยู่แล้ว และเกิดสถานการณ์แบบนั้นขึ้น เขาจะต้องทำอย่างนั้นด้วย คือสำหรับประโยชน์จริยะแล้วนอกจากความมันจะมีลักษณะเป็นประโยชน์คำสั่ง ให้นั้นทำอย่างนั้นแล้ว มันยังมีลักษณะสำคัญอีกอย่างที่เราไม่ได้คือ ต้องเป็นสากล (Universal) คือหมายความว่าถึงทุกคนที่ยอมรับมันและอยู่ในสถานการณ์แบบนั้น (แม้ในขั้นสมมุติ) ให้ต้องยอมรับการทำอย่างนั้นด้วย (ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวถึงในบทที่ 3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย